

MEMO

Aan : Gemeenteraad van Langedijk

Van : College

Datum : 6 april 2021

Onderwerp : Raadsmemo intentie over participatie in ROM MRA-NHN

Geachte (burger)raadsleden,

Kennisnemen van

De intentie van het college om per 1 juli 2021 samen met andere gemeenten in NHN op te treden als 'founding member' van de ROM MRA-NHN.

Inleiding

Ons college heeft de intentie uitgesproken om samen met andere gemeenten in de regio NHN mee te doen aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) MRA-NHN (werktitel). Het gaat nadrukkelijk om een intentie. Op dit moment wordt de opzet van de ROM nader uitgewerkt. Ook brengen wij op dit moment de financiële effecten in beeld en onze (on)mogelijkheden tot dekking. Met deze raadsbrief willen wij u vroegtijdig informeren over:

- de plannen voor de ROM;
- de mogelijkheid om nader geïnformeerd te worden via een webinar;
- het proces waarlangs u zich definitief kunt uitspreken over de ROM.

Wat is een ROM?

De nieuwe ROM is een initiatief van de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam in samenwerking met de gemeenten in de MRA en de gemeenten in de regio NHN. Ook het ministerie van Economische Zaken & Klimaat is betrokken. De ROM richt zich op de hele MRA en de regio NHN. De ROM krijgt drie taken:

- business development. Het ondersteunen van (innovatieve) bedrijven bij het opschalen en het tot stand brengen van een financiering gereed businessplan (business development);
- een revolverend fondskapitaal dat kan oplopen tot € 160 miljoen (verdeeld over een Transitiefonds met een beoogde omvang van 100 miljoen en een MKB-fonds met een beoogde omvang van € 60 miljoen). Deze fondsen zijn gericht op het financieel ondersteunen van (innovatieve) bedrijven die geen gebruik kunnen maken van banken of private investeerders. Een onafhankelijk investeringscomité toetst alle investeringen uit het fonds;
- uitvoeren van nieuwe rijksregelingen om de economie te stimuleren.

De ROM is aanvullend op het sterke regionale ecosysteem in Noord-Holland. Dat betekent bijvoorbeeld dat de activiteiten van de ROM op het terrein van business development starten waar die van het Ontwikkelingsbedrijf NHN (ONHN) stoppen. Zo versterken het ONHN en de ROM elkaar.

Noord-Holland is nu de enige provincie in Nederland zonder ROM. Vanuit het ministerie van EZK is recent € 150 miljoen beschikbaar gesteld voor de ROM's. Als deze naar rato van het bruto

nationaal product worden verdeeld heeft Noord-Holland recht op circa € 32 mln. De oprichting van de ROM is een voorwaarde vanuit het rijk om aanspraak te kunnen maken op deze middelen. Het streven is dat de ROM per 1 juli 2021 van start gaat.

Kernboodschap

De beoogde nieuwe ROM krijgt een dubbele doelstelling. Doelstelling is om bij te dragen aan de klimaatopgave én aan het versterken van de economische structuur van de regio. Bij klimaatopgave gaat het om de energietransitie en de transitie naar een circulaire economie. Bij de economische opgave gaat het om regionale prioriteiten zoals agri & food, water, energie, ICT en logistiek. De beoogde maatschappelijke resultaten van de ROM-vorming zijn:

- *Behouden van werkgelegenheid en creëren van nieuwe werkgelegenheid.* De impact van corona op de Noord-Hollandse economie is groot en groter dan op andere provincies. De Noord-Hollandse economie zal in 2020 naar verwachting met 6,3% krimpen, daar waar Nederland 5% krimpt (Impactanalyse en monitor provincie NH, 25 sept 2020). De effecten zijn het sterkst voelbaar in de MRA, maar ook in regio NHN staat een flink deel van de banen onder druk als gevolg van de economische situatie. De ROM zal bijdragen aan het behouden van banen én aan het creëren van nieuwe werkgelegenheid.
- *Bijdragen aan het realiseren van de klimaatdoelstellingen.* De opgave in NHN als het gaat om het klimaatakkoord is fors. Het verlagen van onze ecologische voetafdruk is een gemeentegrensoverschrijdende opgave die vraagt om samenwerking en grote investeringen van publieke en private partijen. De ROM zal een groot deel van de activiteiten en fondsmiddelen inzetten voor de energietransitie én transitie naar de circulaire economie. Het realiseren van een bijdrage aan CO2-reductie is een belangrijke voorwaarde voor deze activiteiten.

Kader | Voorbeelden van de impact die de ROM's in andere regio's realiseren

InnovationQuarter (IQ) is de ROM voor Zuid-Holland. Zij hebben in 2019 meer dan 130 bedrijven en projecten ondersteund. De inzet van IQ heeft bijgedragen aan meer dan 80 miljoen aan investeringen in de regionale economie en werkgelegenheid in de vorm van circa 2800 banen. Een ander voorbeeld is de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM). De NOM is actief voor de drie noordelijke provincies. Zij investeerden in 2019 meer dan € 25 miljoen en ondersteunde bijvoorbeeld 21 innovatieve startups. De inzet van de NOM heeft bijgedragen aan werkgelegenheid in de vorm van ruim 400 banen.

Consequenties

Behoeft bij bedrijven aan de ondersteuning van de ROM

Er is een duidelijk vraag naar het ondersteuningsaanbod van de ROM. Denk aan scale-ups die op zoek zijn naar groeikapitaal (bijv. Sustenso, Hygro, Blue Heart en Symphony Wavepower), duurzame projecten waarvoor financiering nodig is (bijv. de blauwe waterstoffabriek) en business development voor de collectieve aanpak verduurzaming bedrijventerreinen of glastuinbouw. Aanvullend zal de ROM zich richten op regionale economische prioriteiten, zoals de Energy @ Health Campus Petten, de agrifoodsector en bijvoorbeeld Investa Alkmaar.

In het verleden hebben verschillende bedrijven ervoor gekozen zich elders te vestigen, omdat NHN de ondersteuning vanuit een ROM en investeringsfonds niet kon bieden. Enkele voorbeelden zijn Purified Metal en Airborne Composites en Avantium. Uit deze voorbeelden blijkt ook dat het hebben van een ROM (met fondsmiddelen) een belangrijke vestigingsvoorwaarde is voor bedrijven.

Kader | Theoretische voorbeelden van type investeringen vanuit het Transitiefonds

Ombouwen decentraal aardgas-netwerk naar H₂-netwerk door een energiebedrijf, installatiebedrijf, woningstichting en netbeheerder.

Het realiseren van een industriële demonstratie fabriek voor omzetten afval naar nieuwe grondstoffen door een scale-up, Chemiebedrijf en havenbedrijf.

Implementatie koelingssysteem op basis van stikstof in wagenpark door een transportbedrijf en koelbedrijf.

Demonstratie fabriek voor duurzame recycling van E-waste (printplaten) door een scale-up en venture-capital bedrijf.

Ambitie om als regio NHN gezamenlijk mee te doen aan de ROM

De economische crisis en de klimaatcrisis houden geen rekening met de gemeentegrenzen. Medewerkers van een bedrijf in Hoorn wonen bijvoorbeeld in De BUCH, inwoners van Schagen werken ook in Alkmaar en een ton Co₂-reductie in Den Helder is ook van waarde voor de inwoners van West-Friesland. Om die reden hebben we de ambitie om gezamenlijk op te treden met de andere gemeenten in NHN.

Door gezamenlijk op te treden krijgen de gemeenten uit de regio NHN een duidelijke stem in de ROM. En door collectief op te treden spreekt de regio NHN met één mond en kunnen de regionale belangen goed worden ingebracht bij de besluitvorming. Het streven is daarbij om als gemeenten in NHN op te treden als één aandeelhouder in de ROM.

Om dat mogelijk te maken zullen alle gemeenten uit NHN die willen participeren in de ROM een stichting administratiekantoor (STAK) oprichten. De stichting treedt namens de gemeenten in NHN op in de algemene vergadering van aandeelhouders van de ROM. De gemeenten bepalen het mandaat van de stichting en hebben recht op al het dividend/terugbetaling vanuit de fondsen. Op dit moment werken we deze juridische structuur verder uit. We leggen de uitgewerkte statuten en governance aan u voor bij definitieve besluitvorming.

Ons college is voornemens om samen met verschillende andere gemeenten in NHN vanaf de start, als collectief, mee te doen aan de ROM. Enkele gemeenten in NHN hebben aangegeven

dat zij hierover niet voor 1 juli aanstaande kan besluiten. Zij worden uitgenodigd om volgend jaar alsnog toe te treden. We zullen het voornemen om als founding member op te treden evenwel alleen ter definitieve besluitvorming aan uw raad voorleggen als de gezamenlijke gemeenten in NHN tenminste circa € 11 mln. fondskapitaal inbrengen waarmee onze positie als 4e aandeelhouder wordt zeker gesteld.

Financiële consequenties

Het meedoen aan de ROM heeft financiële gevolgen. De gemeenten in de regio NHN wordt gevraagd om een bijdrage in de exploitatiekosten én om een bijdrage aan het revolverende fondskapitaal.

Bijdrage in de exploitatiekosten

De maximale exploitatiebijdrage voor de hele regio NHN bedraagt € 400.000,-. Voor onze gemeente gaat het dan om een jaarlijkse bijdrage van maximaal € 16.568,35 en minimaal € 8.284,17 wanneer de provincie bereid is tot een cofinanciering van 50%. De gesprekken over de provinciale bijdrage lopen nog.

Vanuit de ambitie om collectief mee te doen aan de ROM is het uitgangspunt dat alle gemeenten in NHN – naar financiële mogelijkheden – bijdragen aan de exploitatiekosten. Verder zijn we als regio in gesprek met de provincie Noord-Holland over de exacte mogelijkheid van provinciale cofinanciering op de exploitatiebijdrage. Bij de definitieve besluitvorming leggen we dit nader aan u voor.

Bijdrage aan het revolverende fondskapitaal

De bijdrage aan het revolverende fondskapitaal bedraagt 1% van de gemeentelijke begroting. Dat gaat voor onze gemeente om een bedrag van € 660.540. Aan het einde van de fondperiode ontvangen we als deelnemer in principe deze inleg terug. In de begroting moeten deelnemende gemeenten rekening houden met twee zaken:

- Rentelasten op de investering. Deze lasten zijn gelet op de huidige rente zeer beperkt. Dat gaat voor onze gemeente jaarlijks om € 9.908, bij een omslagrente van 1,5%.
- Risico dat een deel van de inleg niet terugkomt aan het einde van de fondperiode. Op dit moment wordt het risico nader uitgewerkt. Wij brengen voor onze gemeente in beeld in hoeverre we het risico kunnen opvangen binnen ons weerstandsvermogen. Hierover zullen we nu nader informeren bij definitieve besluitvorming.

Vanuit de inzet om collectief mee te doen aan de ROM worden alle gemeenten uitgenodigd om bij te dragen aan het fondskapitaal. Het uitgangspunt is dat elke gemeente een eigen afweging maakt over een bijdrage aan het fondskapitaal. Het is wel zo dat alleen de gemeenten die bijdragen aan het fondskapitaal ook mee besluiten als aandeelhouder (via de STAK).

Anticyclisch investeren in tijden van bezuinigingen

Ons college is zich ervan bewust dat we deze intentie uitspreken op een moment dat de gemeentelijke begroting onder druk staat. Gelet op de omvang van de economische crisis én de urgentie van de klimaatopgave zien wij de urgente om anticyclisch te investeren in de economie.

We verwachten dat de gezamenlijke inleg van de gemeenten in regio NHN in de ROM minimaal leidt tot een even grote investering vanuit de ROM in bedrijven in onze regio. Want de regio NHN biedt juist economische kansen voor de energietransitie en de circulaire economie. Investeringsen zullen getoetst worden op economische impact. Daarnaast draagt de ROM ook bij aan de doelstellingen uit het klimaatakkoord. Elke groene investering wordt getoetst aan de CO2-reductie. Hiermee krijgen de gemeenten een stevige (maatschappelijk) return on investment.

Wij zien de ROM met een revolverend fonds als een kosteneffectieve maatregel. Anders dan bij bijvoorbeeld subsidieverstrekking krijgen we de inleg in het fonds in principe terug aan het einde van de fondsperiode. Doordat in het fonds de eis is gesteld van cofinanciering leidt elke euro die wij inleggen in het fonds tot gemiddeld drie euro's die private partijen investeren in de economie. Met deze multiplier heeft de ROM met een revolverend fonds een maximale economische impact bij relatief beperkte kosten.

Communicatie

Voorafgaand aan definitieve besluitvorming wordt een informatief webinar gepland waarin u meer informatie kunt krijgen over de ROM-vorming én in gesprek kan gaan over de maatschappelijke effecten voor onze gemeente als onderdeel van de regio NHN. Het webinar is een initiatief vanuit de ROM MRA-NHN i.o. in samenwerking met ONHN. Het webinar is gepland op woensdag 21 april 2021 van 19.00 uur tot circa 21.30 uur. Over de wijze van aanmelding en inloggegevens voor het webinar wordt u apart geïnformeerd.

Vervolg

Op dit moment hebben wij als college de intentie uitgesproken om samen met andere gemeenten in de regio NHN mee te doen aan de ROM. Er moet nog een aantal belangrijke keuzes gemaakt over de opzet en inrichting van de ROM. Dat zal de komende maanden gebeuren. Dit traject wordt aangestuurd door een bestuurlijk team. Deze bestaat uit gedeputeerde Ilse Zaal en wethouder Vicktor Everhardt (namens de gemeenten in de MRA). Namens de gemeenten van de regio NHN is wethouder Pieter Dijkman (Alkmaar) lid van het bestuurlijk team. Wethouder Dijkman stemt intensief af met de verschillende gemeenten in onze regio. Zo zorgen wij ervoor dat de belangen van NHN goed meegenomen worden in het proces.

Wij verwachten op korte termijn bij u terug te komen met een voorstel voor definitieve besluitvorming (medio mei/juni). Daartoe zullen wij een wens en bedenkingenprocedure doorlopen. De definitieve besluitvorming over de financiële inbreng, incidenteel en structureel, wordt meegenomen in de kadernota.

Met deze raadsbrief willen wij u vroegtijdig informeren over de ROM-vorming én de wens bij ons college om collectief op te treden met gemeenten in de regio NHN. Om zo in gezamenlijkheid een belangrijke bijdrage te leveren aan het realiseren van de klimaatdoelstellingen én het stimuleren van de regionale economie.

Bijlage(n)

Geen.